

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **S.W.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 lutego 2025 r.

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego A.R. od udziału w sprawie I KK 506/24,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

postanowił

**wyłączyć sędziego A.R. od udziału w sprawie Sądu
Najwyższego o sygn. akt I KK 506/24.**

UZASADNIENIE

W dniu 30 grudnia 2024 r. do Sądu Najwyższego przekazane zostały przez Sąd Okręgowy w Poznaniu akta sprawy z kasacją obrońcy skazanego S.W. od wyroku tego Sądu z dnia 29 lipca 2024 r., sygn. akt IV Ka 426/24. Sprawa ta zarejestrowana została pod sygn. I KK 506/24

Zarządzeniem osoby pełniącej funkcję Prezesa Izby Karnej z dnia 9 stycznia 2025 r. sprawa I KK 506/24 przydzielona została do referatu sędziemu A.R.

Obrońca skazanego w dniu 5 lutego 2025 r. złożył w Sądzie Najwyższym wniosek o wyłączenie od orzekania w przedmiocie jego kasacji wniesionej na rzecz S.W. sędziego A.R. Uzasadniając wniosek obrońca odwołał się do trybu powołania A.R. na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej powoływana jako ustawa o KRS z 2017 r.) wskazując, że z uwagi na treść uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2, poz. 7), innych orzeczeń Sądu Najwyższego wskazanych we wniosku o wyłączenie, wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) w sprawach *Reczkowicz przeciwko Polsce* (skarga nr 43447/19) i *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* (skargi nr 49868/19 i 5751/19, wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z dnia 6 października 2021 r., [Wielka Izba] C-487/19, Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana ustawą o KRS z 2017 r. jest organem sprzecznym z art. 187 Konstytucji RP oraz nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, a w efekcie tego składy Sądu Najwyższego z udziałem osób powołanych na urząd sędziego Sądu Najwyższego w tej wadliwej procedurze nie tylko, że są dotknięte uchybieniem określonym w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., lecz również nie stanowią niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą gwarantowanego w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, w art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) i w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC). Podkreślił przy tym – powołując się na wskazany wyżej wyrok ETPCZ z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz przeciwko Polsce*, że sama Izba Dyscyplinarna, do której wcześniej był powołany sędzia A.R., nie była sądem, o którym mowa w EKPC. Podsumowując obrońca wywiódł, że tylko wyłączenie tego sędziego pozwoli na rzetelne przeprowadzenie postępowania, a w konsekwencji na wydanie orzeczenia, które będzie dotknięte istotną wadą prawną, pozwalającą na wznowienie zakończonego tym orzeczeniem postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Złożony przez obrońcę wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy zawistej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I KK 506/24 sędziego A.R. zasługuje na uwzględnienie.

W pełni zgodzić należy się z argumentacją wnioskodawcy prowadzącą do konkluzji, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego A.R. z przyczyn instytucjonalnych i ustrojowych niezapewnienia gwarancji bezstronności i niezawisłości.

Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje pogląd wyrażony w pkt. 1 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, że nieprawidłowa obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy o KRS z 2017 r., co w konsekwencji prowadzi również do przyjęcia – na gruncie konwencyjnym – naruszenia prawa do rozpoznania sprawy przez sąd ustanowiony na mocy ustawy. Stanowisko to potwierdził Sąd Najwyższy także w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22), a dokonaną w tej ostatniej uchwale wykładnię przepisów tak polskiej procedury karnej, jak i przepisów konwencyjnych, ten skład orzekający w całej rozciągłości akceptuje.

Wyżej wskazane okoliczności czynią koniecznym uznać za zasadny złożony przez obrońcę wniosek i tym samym wyłączyć sędziego A.R. od udziału w sprawie prowadzonej w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą I KK 506/24 z uwagi na to, że sąd, w którego składzie by uczestniczył, nie spełniałby kryteriów określonych w art. 6 ust. 1 EKPC, zaś postępowanie prowadzone przez taki sąd byłoby obciążone wadą traktowaną na gruncie wykładni przyjętej w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. jako bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (co do przyczyn związania każdego składu Sądu Najwyższego wspomnianą uchwałą mającą moc zasady prawnej – zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21, OSNK 2021, z. 10, poz. 41).

W wypadku sędziego A.R. dodatkowym powodem wyłączenia – również trafnie zasygnalizowanym we wniosku obrońcy – są okoliczności, które skutkowały jej obecnym orzekaniem w Izbie Karnej Sądu Najwyższego i to poczynając o sposobu powołania go do mającej charakter sądu specjalnego Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w nietransparentnej procedurze w 2018 r., a następnie przeniesienia – po likwidacji Izby Dyscyplinarnej w 2022 r. – do legalnej Izby Sądu Najwyższego decyzją osoby pełniącą funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sposób stanowiący ominięcie wymogów określonych w art. 179 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy w tym składzie uznaje więc za uzasadnione stwierdzenie, iż akty nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej, jako organie, który od początku zasadnie traktowany był jako organ niespełniający konstytucyjnego i konwencyjnego wymogu sądu niezależnego i bezstronnego „ustanowionego ustawą” (zob. pkt 4 powołanej już uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz również wskazywany już także wyżej wyrok ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczowicz przeciwko Polsce*), podjęte przez Prezydenta RP wyłącznie w ramach konkursu na stanowiska w tej Izbie, nie obejmują powołania do każdej innej Izby Sądu Najwyższego i tym samym nie wywołują skutków związanych z takim powołaniem. Wadliwość pierwotnego powołania, niezależnie od intencji ustawodawcy, który w nowelizacji ustawy o Sądzie Najwyższym z 2022 r. usunął istniejące dotąd formalne ograniczenia w przenoszeniu sędziów tej Izby, nie mogą prowadzić do usankcjonowania tej pierwotnej wady, a tym bardziej uprawniać do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego. Ta pierwotna wadliwość powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w konkursie do Izby Dyscyplinarnej nie może być również w drodze wtórnych, mających charakter techniczny zabiegów, konwalidowana. Skutek taki (konwalidacja) mógłby zostać osiągnięty wyłącznie poprzez przeprowadzenie prawidłowej procedury powołania i to powołania do prawidłowo ukształtowanego sądu (zob. także w tym przedmiocie postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 października 2023 r., II KK 82/23; z dnia 1 marca 2024 r., II KK 493/22; z dnia 7 marca 2024 r., IV KK 571/23).

Co więcej, niniejsze orzeczenie zapobiegnie ewentualnemu ryzyku wzruszenia zapadłego w Sądzie Najwyższym orzeczenia z udziałem sędziego A.R.

w trybie przepisów Rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego – wznowienie postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 czerwca 2023 r., II KO 73/22 i III KO 43/23; z dnia 21 czerwca 2023, V KO 17/22 i V KO 30/22; z czerwca 27 czerwca 2023 r., III KO 84/21 i III KO 15/22; z dnia 23 sierpnia 2023 r., II KO 75/23), a także możliwej i do tego skutecznej, w świetle utrwalonej linii orzeczniczej ETPCz [wyroki: powołane już wyżej z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19 i z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, połączone skargi nr 49868/19 i 57511/19; a także wyroki: z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*, skarga nr 1469/20, z dnia 15 marca 2022 r. [Wielka Izba], *Grzęda przeciwko Polsce*, skarga 43572/18, z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce*, skarga nr 50849/21], skardze do Trybunału w Strasburgu i związanych z tym konsekwencji finansowych dla Polski.

Podsumowanie całokształtu przeprowadzonych powyżej rozważań prowadzi do stwierdzenia, że skład Sądu Najwyższego ukonstytuowany z udziałem sędziego A.R. z powodów instytucjonalnych i ustrojowych, nie gwarantuje niezawisłości i bezstronności sądu przede wszystkim w aspekcie zewnętrznym, a tym samym nie zapewnia prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

[WB]

[a.ł.]